

ספר חובה

כריסטופר בארדר

על

Eurabia: The Euro-Arab Axis

מאת: בת יאור

אין ספק בכך שהאיחוד האירופי שואף לתפוש את מקומה של ארה"ב בכל הכרוך בהשפעה במזה"ת. יתר על כן, האיחוד פועל במטרה לאגף את מדיניות השלום האמריקאית ולהחיל את זו שבאמתחתו על אותם חלקי ארץ שייותרו ממדינת ישראל לאחר שובה אל הקו הירוק (או בסמוך אליו), ועל המדינה הפלשתינית, אותה הוא מטפח בהתמדה זה למעלה משלושים שנה.

בנוסף, מתנהלת מערכה פנימית בין הממשלות האירופאיות לבין עצמן, המ-תחרות ביניהן על נתח-שוק בשווקים

הערביים ובאיראן בתקווה לקטוף רוו-חיים, ולרכוש השפעה שתניב רווחים גבוהים יותר (חוזים ומכירת נשק), על-פי הנוסחה: בעקבות טובות דיפלומטיות יגיע הגמול הפיננסי.

כל זה אינו חדש וכבר נחקר ברמות כאלה ואחרות על-ידי מספר אנשי אקד-מיה, שהגישו את גודלה המזערי ואת משקלה הכלכלי הזניח של ישראל בהש-וואה לעוצמתו של השוק הערבי ולכוח הקנייה הפוטנציאלי של שווקי ערב עתירי הנפט. ריא-פוליטיק כבר הוכיח שמא-חורי התמיכה הכלכלית של המעצמות האירופיות הגדולות עומדים הסכמים – סודיים בעבר וגלויים עתה – המבטאים במפורש, ללא כחל ושרק, הפניית עורף תרבותית כלפי ההיסטוריה שלהם עצמם וכלפי הערכים בהם דגלו לכל אורך ההיסטוריה.

ספרה של בת יאור מתעד תהליך זה במונחים היסטוריים, ומצביע על הסכנה המרחפת על ראשה של התרבות המער-בית כתוצאה מהמציאות המגיחה מאחור-י הדיפלומטיה. הוא זורה אור על הציר הדיפלומטי של האיחוד האירופי-ארה"ב בכל הנוגע למהי"ת, ובעיקר על היחסים שבין ישראל לפלשתינים. קונדוליסה רייס עוד לא הספיקה להתמנות לתפקיד מזכירת המדינה וכבר מצאה לנכון להכ-רז כי "סגירת הפער בין הקהילה האירופית לבין ארה"ב ביחסן אל הסכסוך הפלשתיני-ישראלי, הוא בסיס לפיוס ביניהן לאחר מלחמת עיראק". למותר לציין שכוונתה של גברת רייס היה לרמוז מפורשות שה"פיוס" ישולם במטבע יש-ראלי.

ספר זה, כפי שהוא מעיד על עצמו, עוסק "בטרנספורמציה העוברת על איר-פה בדרכה להפוך ל'אירביה' – היינו, נספח תרבותי ופוליטי של העולם הערבי/מוסלמי. אירביה היא ביסודה אנטי-נוצ-רית, אנטי-מערבית, אנטי-אמריקאית ואנטישמית. הגוף האחראי לטרנספורמ-ציה הזאת, הממשיך להפיץ את המסר האידיאולוגי שלו, הוא הדיאלוג האירו-פי-ערבי (Euro-Arab Dialogue) שהוקם בידי פוליטיקאים ואינטלקטואלים, אירופאים וערביים, במהלך שלושים השנים האחרונות." אכן, הגדרה מפחידה למדי של הדברים.

רוח הדברים, הבאה לידי ביטוי בצי-טוט מתוך הספר, לא צריכה להפתיע את ישראל, הנמצאת במתרחס הקדמי ההודף את התפשטות האלימות וההשפעה האיסלאמית, ומייצגת את 'קו הליקוי',

אם להשתמש במונח של פרופסור הנטי-נגטון, בין 'תרבות' אחת לאחרת. כבר עתה ניתן להבחין באירופה השוקעת אל עבר ירכתי גבולות האיסלאם.

איש אינו יכול להבין את המגמות ארוכות-הטווח של העימות בין אירופה לאיסלאם טוב יותר מבת יאור, הנחשבת, כפי שאכן ראוי שתיחשב, לאחת החוק-רות הבינלאומיות המובילות בתחום זה. מחקרה עוסק בהשפעת האיסלאם על היהודים והנוצרים לאורך ההיסטוריה, בתהליך ההרס שעבר על הנצרות המזר-חית ובהשלכות של הדיימויות. מחקרה מלווים בתיעד קפדני ובמראי-מקום דקדקניים. בספר זה היא מעדכנת את הדברים ואת המסקנות הנובעות מהש-תל-שלות המאורעות, ומסיקה מסקנות מדאגיות עבור מי שלא היה ער עד כה לתחבולות ולאירועים אותם היא חושפת בעינה דקת-ההבחנה. הוא יכול לשמש גם על מנת לטלטל ולערער את תחושת האופטימיות והביטחון הישראלית, כיוון שיעם ידיים שכאלה... מאותו מקום ממנו הגיעו משתפי-הפעולה והשוואה, מגיעות עתה התופעות הללו, וכל זאת עשרים שנים בלבד לאחר סופה של מלחמת העולם השנייה.

סיר מרטין גילברט, חוקר דגול בזכות עצמו, כתב:

זהו ספר פרובוקטיבי ומדאיג. בדרמטיות המאפיינת כתיבה משובחת, מציגה בת יאור תיעוד היסטורי רב-היקף ועובדות מעצם הימים הללו, על מנת לספר את סיפור העוינות האיסלאמית ואת חתירת האיסלאם תחת האיחוד האירופי, תחת עקרונות המוסר והערכים של אירופה. קוראים המחפשים פתרון הוגן לסכסוך הערבי-ישראלי ידהמו נוכח הראיות המוצגות מעל דפים אלה – לחצים בלת-הוגנים ועיוותים מכוונים. מדובר בחתירה תחת אשיות עצמאות רוחה של אירופה. ספר זה קורא תגר נוכח הדמוניזציה אותה חווה ישראל, וחשוב שכל מי שמתעניין בשלום אמת במזרח-התיכון יקרא וישב ויקרא בו. זוהי גם אזהרה לאירופה לבל תאפשר ללחץ האנטי-אמריקאי והאנטי-ישראלי של האיסלאם לחתור תחת ערכיה האמיתיים – אלה של דמוקרטיה

תוססת, מחשבה חופשית הומני-
טרית והתנהלות חברתית הוגנת.

למרות, או אולי דווקא כתוצאה מה-
כרתה המעמיקה של הכותבת את הפר-
טים, היא הצליחה לשוב ולהפיק מסמך
היסטורי תיעודי החושף עובדות אליהן
רק רמזו, או התייחסו כבדרך אגב,
חוקרים אחרים כשכתבו את ההיסטוריה
בקנה-מידה רחב יותר. חלק מסגולתה
הוא אכן התקיפות, היושר והכנות בהם
היא מביאה את הדברים.

דברי רוברט ספנסר (העוסק באיום
האיראני):

בת יאור הינה אחת החוקרות
היחידות בעולם אשר ניחנה
באומץ ובתובנה הנדרשים על מנת
לומר בפירוט מה קורה באירופה
כיום. דבריה על בגידת המעצמות
האירופיות בזהותם ובהיסטוריה
שלחם עצמם, תשמש היסטוריונים
בעתיד כסמל לאיבוד לדעת
תרבותי.

זוהי אמת-מידה להיקפו וחשיבותו של
הספר, וישראל יכולה להסיק מכך כי היא
בבחינת עם לבדד ישכון; מטרותיו של
מרכז אריאל כפי שהוגדרו בראשית דרכו,
מוכחות כצודקות יותר מתמיד: מלחמה,
ככל שהיא בלתי-רצויה, הינה אופציה
פחות גרועה מהחלופה – התעללות
אסטרטגית הניזונה מנאמנותה של אירו-
פה לאיסלאם. ועדיף מוקדם מאשר
מאוחר. טוב יעשה אריאל שרון אם ינסה
להתמודד עם הסוגייה הבאה: האם
יכולה ארה"ב לפעול למען הצלת ישראל
שעה שמעצמת-העל היחידה העומדת
מולה, מי שצריכה להיות בת-בריתה
הפוטנציאלית – אירופה – מפנה עורף
לישראל, ואולי אף מתחרטת על עצם
קיומה. יש להטיל ספק גם באינטרס של
ארה"ב בישראל בכלל, ובפרט, עד כמה
תהיה מוכנה להיכנס לעימות מול האיחוד
האירופי למען הצלת ישראל, גם אם
מבחינה לוגיסטית היא מסוגלת להצילה.
לאור יחסי הכוחות השוררים בעולם
כיום, ספק רב אם ניתן לצפות להתנהלות
דברים כזו. לכן תחושת ההזדהות התר-
בותית המקנת בלבם של ישראלים כלפי
היבטים מסויימים בתרבות הפוליטית
האירופית, ותקווה לתמיכת הקונגרס
האמריקאי, נמצאים באיום חמור נוכח
העובדות אותן חושפת בת יאור בספרה.

היא כותבת בזו הלשון:

זהו בדיוק האיום [שמציבים
בן-לאדן והג'יהאד] שהביא
לכינונה של הסולידריות שבין
אירו-ערב לפלשתינים. החרדה
שהביא עמו האיום הוא זה
שהביא את אירופה להתמסר
לערפאת, והוא העומד מאחורי
התעקשות הנוירוטית של
אירופה על כך שהסכסוך הערבי-
ישראלי הינו הסכנה הראשונה
במעלה המאיימת על ביטחונה
ועל ביטחון העולם כולו. חרדה זו
עומדת מאחורי סירוב העיקש של
מדינות אירופה להכיר בטרור
הפלשתיני ולצאת נגדו. במקום
זה, האירופים, על-פי מסורת
הדיימים, קונים את ביטחונם
בכך שהם רוקמים יחסי ברית עם
הליגה הערבית ואש"ף נגד ישראל.
עם היבחרו מחדש של ג'ורג' וו.
בוש, נמצא טוני בלייר תחת לחץ
הולך וגובר מצד מפלגתו, מפלגת
הלייבור, ומצד אירופה, הנתונה
בטראומה ולהוטה להשתלח
בישראל באותה מידה כמו במלח-
מת עיראק, בעוד היא מבטיחה
מראית עין של התפייסות עם
אמריקה.

בין אם הם אוהבים זאת ובין אם
לאו, על האמריקאים להתמודד
עם מציאות חדשה: תהליך
אבולוציוני בו אירופה הופכת
מיבשת חופשית וחילונית, נוצרית-
יהודית, ליבשת רווית פולחן
פוליטי ודתי חדש: פלשתי-
ניאניזם. כת זו מחלחלת
לתרבותה של אירופה, לאקדמיה,
לאוניברסיטאות, לכנסיות,
לאיגודים, לתקשורת, אפילו
לתעשיית האופנה ולכל ההיבטים
של החיים הפוליטיים. במשך
למעלה משלושים שנה היא
הוחדרה לכל מגזר בחברה
האירופית, באמצעות מדיניותה
המאחדת ועוצמתה העל-לאומית
של הנציבות האירופית. הנציבות
האירופית היא הגוף הביצועי
המייצג, מנחה, משפיע ומפקח על
כך שאותו סדר-יום, אותה
אידיאולוגיה, אותה תקינות
פוליטית, תאפיין את אזרחי כל
מדינות אירופה. היא שואפת לפקח
על מדיניות החוץ של אירופה

כולה, ולעצב אירופה שתהפוך
ליריבתה של אמריקה.

אותה תאוות כוח אנטי-אמריקאי
של אירופה ניתנת ליישום רק
באמצעות כינון אידיאל של
"תרבות איסלאמו-נוצרית" –
זריחתו של שלום משיחי אוניבר-
סלי שרק הציונות וישראל הם לה
לרועץ. סיוע איסלאמי הכרחי
לכינונה של אותה מעצמת-על
אירופאית אנטי-אמריקאית,
בראש ובראשונה באמצעות
פלשתינאניזם, אותה אידיאולוגיה
המסיתה לחיסולה של ישראל.
פלשתינאניזם נושא בחובו את
מהות ערכי הג'יהד. הוא מעודד
את הרס מדינת ישראל, את הכחשת
ההיסטוריה היהודית מימי
המקרא, ומכאן גם את הנצרות.¹

המשמעות עבור תומכיה הנוצרים של
ישראל ועבור אלה שבדומה לרבים
מתושבי דרום-לבנון כבר נסו על נפשם,
ברורה למדי בנייתו זה. דיימיות כרוכה
ברצון לשעבד, "ראשית את אנשי השבת
ואחר-כך את אנשי יום ראשון". תקוותו
של כותב שורות אלה היא שישראל תוכר,
מלבר ומלגו, כמחסום הגבול העיקרי
והמתרס הקדמי העוצרים בעד כוחות
אלה; שישראל תבחין בצורך המתגבר
לקום ולעשות מעשה. לפי שעה לא ניתן
לשאוב עידוד ממהלך ההיסטוריה המור-
דרנית, הן זו הקשורה באירופה והן במה
שנוגע לישראל. בדיוק כפי שכניעה לפ-
לשתינאניזם ולדיימיות אינה יכולה לה-
ביא לשלום ולביטחון, לחופש ביטוי
ולחופש דת, שלא לדבר על חירות, שוויון
ואחוה בצרפת. כפי שמומחים רבים
הכותבים בנתיב כבר הראו, ברור לחלו-
טין ששלום לא יפרוץ בישראל הציונית,
כל עוד כניעה היא המסר המעודד אותו
שבים ומקבלים המוסלמים. במקום זאת,
כפי שציין בוטרסו ראלי בקמפ דייוויד
בזמנו, כל שעל ישראל לעשות הוא לחדול
מלהיות מדינה יהודית הנשלטת על-ידי
יהודים....

יתירה מזאת, בת יאור טוענת שארה"ב
עומדת בפני הכרעות רציניות ביותר.
אחרי כישלון האידיאולוגיות הקומוני-
סטיות, הנאציות והפאשיסטיות, מרחץ
הדמים וההשמדות ההמוניות שהביאו
אלה עימן, נותרה אירופה עם הפלשתיאי-
ניזם, אותו רקחה לעצמה כתחליף. עתה

¹ Bat Ye'or, *Arafat's Legacy for Europe*,
<FrontPageMagazine.com>, November 16, 2004.

שואפת אירופה לגרור גם את ארה"ב אל עבר ריקבונה ואשליותיה. ההתקרבות הטרונס-אטלנטית המחודשת עשויה לת- פוש שני מסלולים: אמריקה יכולה לה- תקרב לפולחן הפלשתיניאניזם של אירופה – צעד שכמוהו ככניעה לבן- לאדן, הערפאת של אמריקה; או לחילו- פין, ארה"ב יכולה למשוך את אירופה לכיוון שלה. כיום אופציה זו אינה נראית אפשרית. האלטרנטיבה, התקרבות לדר- כה של אירופה, פירושה ארה"ב הנכנעת לבן-לאדן – הכחשה של הטרום האיס- לאמי הגלובלי, מבית-מדרשו של ערפאת, גיבורה של אירופה, הסוכן השטני שיבי- אה אל עברי פי פחת.²

לסיום, מן הראוי לתת לבת יאור להגדיר בעצמה את המושגים בהם היא משתמשת. *Front Page Magazine* ביקש ממנה לבאר את המושג 'אירביה':

אירביה מייצגת מציאות גיאו- פוליטית שנחזתה כבר בשנת 1973 על-פי מערכת קשרים בלתי-פורמליים בין, מצד אחד, תשע מדינות הקהילה האירופית,

שהורחבה והיתה לאיחוד האירופי ב-1992, ומן העבר השני – ארצות ערב השוכנות על שפת הים- התיכון. הבריתות וההסכמים תוכננו בפרוטרוט בדרגים הגבוהים ביותר בכל אחת מארצות הקהילה האירופית, בין נציג הנציבות האירופית לבין מקבילו הערבי ונציג הליגה הערבית. מערכת זו תוזמנה תחת חסות איגוד שנקרא הדיאלוג האירו-ערבי (Euro-Arab Dialogue [EAD]) שנוסד ביולי 1974 בפריז. צוות עבודה המורכב מוועדות ונוהל במשותף על-ידי נציג ערבי ואירופי תכנן את לוחות-הזמנים, וארגן ופיקח על יישום ההחלטות. שיתוף-הפעולה האירופי-ערבי כיסה כל תחום: החל בכלכלה ומדיניות וכלה בהגירה. בנושא מדיניות חוץ הוא תמך באנטי- אמריקניזם, אנטי-ציונות ודה- לגיטימציה של ישראל; קידום אש"פ וערפאת; דיפלומטיה אירופית-ערבית משותפת בפורו- מים בינלאומיים; ושיתוף-פעולה עם NGO's. במדיניות הפנים EAD

ביסס שיתוף-פעולה בין אמצעי התקשורת הערבית לאלה האירו- פאים – הטלוויזיה, הרדיו, עיתו- נאים, הוצאות לאור, האקדמיה, מרכזי תרבות, ספרי לימוד לבתי-ספר, ארגוני סטודנטים וארגוני נוער, תיירות. גם לדיא- לוגים בין-דתיים בכנסייה היה חלק בפיתוחה של מדיניות זו. אירביה היא אותה רשת אירופית- ערבית עתירת קשרים – סימביוזה רבת-היקף של שיתוף- פעולה בכל הקשור למדיניות, כלכלה, דמוגרפיה ותרבות.³

כל מי שמבקש להבין את הכוחות המעצבים את הסביבה בה מקבלי הה- חלטות בישראל פועלים, חייב לקרוא ספר זה. ספרה המרתק של בת יאור מְזַמֵן לקורא אמצעי אקדמי חיוני להבנת הקו- רה בעולם כיום; אמצעי שרצוי שלא ייוותר בדלת אמות האקדמיה. ■

³ Jamie Glazov, *Euarabia*

< <http://www.frontpagemag.com/Articles/authors.asp?ID=3> > September 21, 2004.

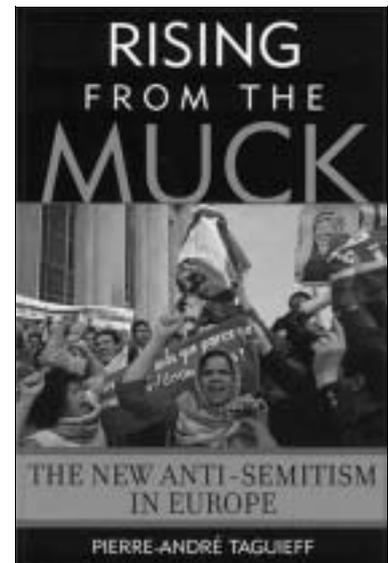
² Ibid.

מי זו עולה מן הסחי: האנטישמיות החדשה באירופה

מנפרד גרסטנפלד

ע ל

Rising from the Muck:
The New Anti-Semitism in
Europe
by Pierre-André Taguieff

פ ייר-אנדרה טאגייף, פילוסוף, איש מדע-המדנה והיסטוריון צרפתי, נמנה עם המומחים המובילים בתחום מחקר האנטישמיות. יש אפוא לקדם בברכה מיוחדת את הופעתו של אחד מספריו החשובים בשפה האנגלית. האנטישמיות בת-זמננו פושטת ולובשת צורה ומתחדשת בקצב מהיר. תובנות

הספר בהוצאת Ivan R. Dee Inc., שיקגו 2004, 218 עמודים. תרגם מצרפתית: Patrick Camiller.

עמוקות ומקוריות רבות המוצגות בספר זה, אשר ראה אור בשנת 2002 (תחת כותרת רצינית יותר שניתן לתרגמה "היודופוביה החדשה"),¹ מובנות היום, שלוש שנים אחרי, בצורה רחבה יותר. בביקורת זו על התרגום לאנגלית יש להדגיש עד כמה מרחיק ראות היה הניתוח של טאגייף באותו זמן.

אחת מסגולותיו של טאגייף היא יכולתו לשלב את השקפותיו בהשקפות קודמות וליצור תמונה רחבה של האנטישמיות בת-זמננו, ובמיוחד זו המכוונת נגד ישראל. טאגייף מבין את תקפותה של התפישה האורוליאנית, לפיה אינטלקטואלים הם טוטליטריים יותר בהשקפתיהם מאשר האזרח המצוי.

טאגייף מגיע למסקנה, שאחדים הבחינו בה לפניו, כי האנטישמיות החדשה מורכבת ממוטציות של האנטישמיות הקלאסית. ז'אק גיוט (Givet) פרסם כבר ב-1968 ספר בשם: השמאל נגד ישראל? מסה אודות אנטישמיות-חדשה² וב-1969 תיאר ליאון פוליאקוב את הקשר שבין אנטי-ציונות לאנטישמיות.³

ישראל והיהודים, מטרות חלופיות

ט אגייף מסביר כיצד הפכו ישראל והיהודים למטרות חלופיות עבור מגוון רחב של אויבים השונים זה מזה לחלוטין, וביניהם כל העולם הערבי, גורמים קיצוניים איסלאמיסטים דתיים ופוליטיים, נוצרים חדשים "הומוניטריים" ומרכיבים שונים של הימין הנוצרי הקיצוני, חלקים מן האליטות של השמאל ושל הימין, הקומוניסטים, הטרורקיסטים ואחרים בשמאל הקיצוני, וכן הניאו-פאשיסטים. המחבר מתאר בפירוט את הברית הקיימת בין מספר גורמים, ובעיקר בין השמאל לבין האיסלאמיסטים. הוא מדגיש את הדמיון בין הגישה האיסלאמיסטית, לפיה המטרה מקדשת את האמצעים, לבין הדוקטרינה של לנין וטרורקזי. הוא מצייין כי לגבי יתומי המרקסיזם, היינו: הלניניסטים, הטרורקיסטים ואוהדי העולם השלישי, וכן לגבי האנרכיסטים,

¹ Pierre-André Taguieff, *La nouvelle judéophobie*, Paris, Mille et une nuits, 2002.

² Jacques Givet, *La Gauche contre Israël? Essai sur le néo-antisémitisme*, Paris, Jean-Jacques Pauvert, 1968.

³ Léon Poliakov, *De l'antisémitisme à l'antisémitisme*, Paris, Calmann-Lévy, 1969.

היודופוביה (ביטוי שהוא מעדיף על פני אנטישמיות) היא מענה לצורך במשמעות לחייהם. לגביהם ולגבי הימין הקיצוני ישראל היא התגלמות השטן, ובנקודה זו מסכימים כל שלושת הזרמים הטוטליטריים.

טאגייף חושף את התהליך שבאמצעותו מוחלים לפשעיהם של עלובי החיים עלי אדמות, ומתאר את תפקידה של התקשורת בהצדקת אלימות ובהפיכתם של פושעים לקורבנות. השלב הבא הוא להכריז עליהם כבלתי-אחראים למעשיהם, מאחר שאלה נחרצים על-ידי התנאים החברתיים-כלכליים שלהם. אין זו כי אם גרסה מעודכנת של דטרמיניזם מרקסיסטי. שלב נוסף מגיע, אפוא, כאשר גירסת איסלאם הופכת לדתם של החלכאים והנדכאים. פן אחר לשלב זה הוא ההכרזה כי מוסלמים או ערבים מושפלים או מותקפים.

טאגייף ממחיש כיצד המיתוס החדש של "הפלתני הטוב ביסודו", מלווה באנטי-ציונות המיועדת להחרבת ישראל. הוא מתאר כיצד הפכו הפלשתיינים בשנים האחרונות לדגלם של אויבי הדמוקרטיה, וכיצד הולך הדבר יד ביד עם הגדרת ישראל והמערב כפושעים. הדבר קשור גם לדחיית המודרניות. יתרה מזאת, הוא מזהה את הסכנות הטמונות בפציפיות עיוור, המציב את התוקפן ואת קורבנו באותה רמה מוסרית, משום שגישה זו הופכת הגנה-עצמית לגיטימית – לפשע. הוא מבהיר כיצד אוטופיה מופשטת ו"מלאכיות עיוורת" עודן קושרות כתרים למודל הרב-לאומי, בעוד שמדינות רב-לאומיות הובילו לטיהור אתני חלקי, כפי שהתברר בעיקר ביוגוסלביה.

טאגייף הבין כי בשלושת העשורים האחרונים של המאה ה-20 היודופוביה, המבוססת על גזענות ועל לאומנות, הוחרבה בהדרגה בגירסה חדשה שהשתמשה למטרותיה באנטי-גזענות, אנטי-לאומנות ואנטי-גלובליות.

המחבר מבהיר מספר קשרים בין אנטישמיות לבין אנטי-אמריקאיות, מצייין את היותן תאומות מבחינה אידיאולוגית, ועם זאת מזהיר מפני תפישת האנטי-אמריקאיות, האנטי-ישראליות והאנטי-יהודיות כנושאים זהים. יחד עם זאת הוא אומר: "יהודי אמריקה אשמים בתמצית הווייתם, אפילו הם קורבנות של התקפות רצחניות".

טאגייף ראה את מה שלא היה ברור כלל לרבים ב-2002 – כיצד הגיעה האנטישמיות בתקופה הפוסט-נאצית

לשיאים חסרי תקדים, הן בעולם הערבי והן באירופה, וטען כי האמונה הרווחת שהאנטישמיות דועכת, אינה נכונה. בעת שבצרפת היה הסיכון לתקיפת יהודי גבוה עשרות מונים מן הסיכון לתקיפת מוסלמי – מצב שקיים גם היום – חשף טאג'יף עוד שקר נפוץ באירופה, שאמר כאילו האיסלאמופוביה היא בעיה חמורה יותר מן האנטישמיות.

רבות מן התובנות הללו הפכו עתה למוסכמות. דבר זה קורה תכופות לפי רושיו של סולל-דרך במציאות של התפתחויות מהירות. דינמיקה כזו הופכת ספר בעל תובנות מקוריות רבות, למסע בזמן עבור היסטוריונים. הספר מתעד את מה שניתן היה לראות ברגע נתון.

צרפת, מבשרת האלימות האנטי-יהודית

הערות השוליים של הספר לקוחות בעיקרן מן המציאות הצרפתית. היום אי אפשר כבר לכתוב אודות אנטישמיות חדשה תוך התמקדות במדינה אירופית אחת. בשנת 2002, לעומת זאת, "הקדימה" צרפת את שאר המדינות, הן באלימות פיזית נגד יהודים והן במוטציות אינטלקטואליות של מוטיבים אנטישמיים. מדינות אחרות, כגון בריטניה, השיגו במשך הזמן את צרפת בכל הנוגע לאלימות פיזית נגד יהודים.

בתגובה להתפתחויות בצרפת, החלו מספר אינטלקטואלים לחשוף ולנתח את תופעת האנטישמיות החדשה. טאג'יף היה מן הראשונים שבהם, וכמוהו גם שמואל טריג'נו, שיסד את כתב-העת *Observatoire du Monde Juif* (תצפית על העולם היהודי), שבו פורסמו מאמרים אנליטיים רבים על התפתחות האנטי-שמיות. בקו החזית של מחקר זה עמדו גם ג'ורג' בנסוֹפֶן, שחשף את האנטי-שמיות ואת הגזענות המשתוללת בבת-הספר בצרפת, וג'ורג' איליה צרפתי (Sarfati), שהתמקד בחקר הסמנטיקה של האנטישמיות החדשה. ז'אק סְרָרְנֵר חשף את הדעה הקדומה האנטי-ישראלית ואת המניפולציות של התקשורת הצרפ-תית בסרטו "פענוח"⁴. במקביל חשף טאג'יף את ההתנגדות הנמוכה של החבר-ההצרפתית לתוקפנות האיסלאמיס-

טית, והקדים לציין כי פוליטיקאים, המקווים להיבחר מחדש, שמרו על שתי-קה נוכח האלימות האנטישמית של האוכלוסייה המוסלמית.

"מי זו עולה מן הסחיי" נכתב במהלך הראשונה מבין ארבע תקופות שונות, שבטאו גישות שונות מצד ממשלת צרפת כלפי התפוצצות האנטישמיות:

● התקופה הראשונה החלה בשלהי 2000, כאשר האלימות נגד יהודים עלתה במהירות ונמשכה עד הבחירות לפרלמנט הצרפתי באביב 2002. היא אופיינה בה-כחשת האופי האנטישמי של הפעולות האלימות והגדרתן כמעשי בריונות. גם ליונל ז'וספן, ראש הממשלה הסוציאליס-טי, וגם הנשיא הגוליסט ז'אק שיראק, היו שותפים לגישה זו. יש סימנים מובה-קים לכך שבתקופה זו עשתה הממשלה מאמץ עליון להשתיק מידע אודות אופיין האנטישמי של התקריות.

● הבחירות לנשיאות באביב 2002 גרמו לטראומה לאומית כאשר המנהיג הני-או-פאשיסט ז'אן מארי לֶה-פֶן הקדים בסיבוב ההצבעה הראשון את ז'וספן, והפך למתחרהו של שיראק בסיבוב הג-מר. לאחר מכן מונה הגוליסט ניקולה סָאָרְקוֹזִי לשר הפנים, והכריז על מדיניות של אפס סובלנות כלפי אלימות אנטיש-מית. שיראק הכחיש בתוקף את קיומה של אנטישמיות עד נובמבר 2003. תקופה שנייה זו אופיינה אפוא במחלוקות פנימיות ובפסיחה על שתי הסעיפים בקרב הגוליסטים שהיו בשלטון.

● התקופה השלישית ציינה את קץ ההכחשה מצד השלטונות ואת החלפתה בהכרזות ובמדיניות מוחשית יותר ויותר של לוחמה באנטישמיות. במקביל המשי-כה הממשלה לעורר אנטישמיות חדשה באמצעות גישה אנטי-ישראלית.

● התקופה הרביעית החלה באוקטובר 2004, כאשר פורסם הדו"ח של ז'אן כריסטוף ראפין (Ruffin) על אנטישמיות.⁵ בדו"ח, שהוזמן על-ידי הממשלה, כתב ראפין: "בימינו לא יעלה על הדעת להילחם באופן פעיל נגד המוטציות החד-

⁴ "פענוח" בימוים של ז'אק טרנרו ופיליפ בנסוֹפֶן, 2002.

⁵ Jean-Christophe Ruffin, *Chantier sur la Lutte contre le Racisme et l'antisémitisme*, Ministère de l'Intérieur, de la sécurité intérieure, et des libertés locales, P. 30, Octobre 2004.

שות של אנטישמיות בצרפת, מבלי לנסות לעשות הכל כדי לאזן מחדש את ההשק-פה הרווחת בדעת-הקהל על המצב במו-ה"ית." מאז הדו"ח הפך הקשר הצרפתי בין אנטי-ציונות לאנטישמיות, לעניין גלוי וידוע.

ראוי לציין דבר נוסף, המוצא ביטוי במקצת מהערותיו של טאג'יף. יש לצפות מאיש אקדמיה שיפרסם את ניתוחיו ללא הסבר לגבי השקפותיו הפוליטיות. הצורך שחש המחבר להצהיר על דעותיו האישיות בסוגיית הסכסוך הפלשתיני-ישראלי – כדי למנוע את הרושם שהוא מתנגד להסכם שיושג במו"מ ואשר יביא לנסיגת ישראל לגבולות 1967 – הוא סימן אופייני לתקופה ולהלך הרווחת בצרפת.

עובדת היותו של טאג'יף לא-יהודי מעניקה לו, בצרפת של היום, אמינות רבה יותר מזו של עמיתו אנשי האקדמיה היהודים. על כך אומר טריג'נו: "בחברה הצרפתית בת-זמננו נדונות השקפותיהם של היהודים לדה-לגיטימציה מראש. דעותיהם של אינטלקטואלים פרו-יהודים ופרו-ישראלים נפסלות על-ידי אינטלק-טואלים מתנגדים, בתאונה כי הן נובעות ממוצאם האתני". דבר זה מעיד כי נוכחותה של האנטישמיות החדשה, על גילוייה השונים, מציגה סכנה תרבותית חמורה לחברה הצרפתית בכללותה.

ובמאמר מוסגר: פסילתם מראש של יהודים כמי שלא יכולות להיות להם דעות תקפות בנושאים הנוגעים ליהודים, היא ממש היפוכה הגמור של אחת הטענות המופרכות ביותר בעשרות הש-נים האחרונות, דהיינו: תפישתו התוע-מלנית של אדוארד סעיֵד, לפיה רק מזרח-תיכוניים יכולים להתבטא ללא משוא פנים בחקר המזה"ת... האנטי-שמיות האינטלקטואלית היא נקודת המפגש לשתי תפישות התעמולה המנוג-דות, אשר סילפו את השיח האקדמי המערבי.

הרבה התפתחויות עברה החשיבה בנו-שא האנטישמיות בצרפת מאז יצא לאור הספר המקורי. גדולתו של טאג'יף היא בזאת שזיהה ראשון רבות מנקודות היסוד המעוותות עליהן מושתתות הת-פתחויות אינטלקטואליות אלו. ■